

sosialurin

telf. 147 20. 118 20
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosialurin

Útgevandi: Fyritaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Bladmenn: Hogni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Arne Thomsen
Uppseting: Sosialurin
Prent: Dimmalætting

Vinir og kenningar

AV OG Á ERU vit varug við at ein av okkara politikkarum tosar og skrivar um vinar— og kenningarpolitik. Hesin er sjálvur formaðurin í Sambandsflokkinum Pauli Ellefsen.

HANN HEVUR nýtt orðini vinar— og kenningarpolitikur í sambandi við landsstýrisins viðgerð av umsókn um veðhald og stuðulslán til skipa-bygging, í sambandi við landsstýrisins viðgerð av umsókn um veðhald fyrri kreppulánum til skip og nú eisini í sambandi við landsstýrisins viðgerð av umsókn um serlán til fiskiför.

SUM VIT NEVNDU í oddagrein okkara leygardagin, so hevur sambandsflokkurin, sambært egnu orð sambandsmanna, av ideologisk- um og principiellum orsökum, verið hart ímóti, at vit gera fiskiveiðusáttmálar við Sovjetrusland. Orsøkin til hetta er tann, at russar liva undir aðrari samfelagsskipan enn vit og vesturheimurin.

ÁÐRENN TINGIÐ fór heim fríggjadagin, varð uppskot landsstýrisins um ískoyti til fiskiveiðusáttmálan við Sovjet, endaliga avgreitt av tinginum. Har hendi tað løgna, at tveir av tinglimum sambandsflokksins, nevniliga floksformaðurin, Pauli Ellefsen og tingmaðurin fyrri Norðstreymoy, Agnar Nielsen, atkvøddu fyrri landsstýrisuppskotinum.

HYGGJA VIT SO eftir, hvørji tey skipini eru, sum veiða í Eystursjónum, og sum nú eisini skulu veiða í tí russiska partinum av Eystrasalti, so koma vit skjótt eftir, at millum hesar skipaiegjar finnast vinir— og kenningar hjá ávíkavist Paula Ellefsen og Agnar Nielsen.

ALT TOS OG ØLL skrivning um ideologiskar og principiellar orsøkir til at vera ímóti fiskiveiðusáttmálum við russar vórðu søkt í gloymiskunar hav. Hjá teimum báðum sambandsstingmonnum taldu vinir og kenningar nógv meir enn ideologi og princippr.

SANNILIGA EIGA vit politikkarar, sum duga at reka vinar— og kenningarpolitik, eisini tá tað gongur beint ímóti teirra egnu ideologi og teirra egnu princippum.

við-
merkingarLærlingaviðurskifti
í 1980: hvat nú!

Tann 6. apríl 1979 settu lættingslimirnir Agnar Nielsen, Sverre Midjord og Óli Breckmann uppskot fram í lættingsinum í lærlingamálinum.

Hetta bleiv gjørt fyrri at fáa gongd á aftur lærlingalærna, og út frá tí sjónarmiði, at tað at handverksmeistarar ongur lærlingar tóku, gekk út yvir foreldur, sum av hesum ikki kunde fáa børn síni í læru.

Uppskot okkara fekk eina harða viðferð — ikki bara á lættingi, men eisini í bløðunum. Tað bleiv nevnd hæggravent. Tað bleiv ikki í atfinninginum tikið við, at tað vóru lærlingar og foreldur sum lógu ímillum.

Tey somu, sum tá í lógarnevndini, vóru í móti uppskoti okkara, taka í dag einmælt undir við tí uppskoti, sum í dag er sett fram. Var okkara uppskot eitt stig til hægri, er hetta bara eitt nógv størri stig tann vegin, tí har vit segdu: møgulig løn ella stundningur verður latin í skúlatíðini Landsstýrið endurrindar lærumeistarunum 50 pst. av lógasettari lærlingaløn, meðan lærlingar er á tekniskum skúla.

Í viðmerkingum til hetta mál verður sagt:

»Tingið hækkaði lærlingalønirnar í oktober 1978«, og tí verður hildið rimuligt, at meistararnir fáa endurgoldið part av tí løn, ið hann letur lærlinginum, meðan hesin er á tekniskum skúla.

Hvussu verður hetta gjørt í grannalondum okkara? Lógarnevndin hevur kannað tað, og sigur framhaldandi í viðmerkingunum til málið, at í Danmark veitir meistarinn lærlinginum vanliga lærlingaløn, meðan hann er á tekniskum skúla. Men meistarinn fær endurgoldið peningin frá Arbejdsgivernes Elevfusion, ið er

grunnur, ið er figgjaður av øllum meistarunum við ávisum oyrtali fyrri hvønn arbeidstíma, uttan mun til, um meistarinn hevur lærlingar ella ei.

Í Danmark betalar meistarinn, meðan her hjá okkum skal landið betala.

Og hetta er fyrri meg tann stóri munurin. Bert eitt ár aftaná, at vit segdu møguliga løn í skúlatíðini, og tað bleiv felt, sigur nú lógarnevndin, ein samd lógarnevnd við somu grunðsónarmiðum, sum vóru óbrúklig og hæggravent fyrri einum ári síðani.

meistararunum verður endurgoldið 50 pst. av lønini í skúlatíðini.

Ikki eitt orð um endurgjald til lærlingar ella foreldur. Men meistarinn verður prioriteraður. Hvat sigur hin parturin, lærlingafelagið, í brævi til lættingið, dagsfest 30.8.1980?

Eg taki nøkur brot:

»Vit kunna ikki góðtaka, at meistararnir skulu hava figgjarliga hjálpið frá tí almenna, har vit handverkslærlingar verða brúktir sum orsök til at fremja hesa ætlan, sum óneyðugt fer at kosta skattaborgarunum árliga millión—upphædd.

Serstakliga kunnu vit ikki góðtaka tað, tí vit í veruleikanum sjálvir figgja okkara løn, meðan vit eru í skúla gjøgnum ta løgu løn, vit fáa fyrri okkara arbeidðið.

Hinvegin halda vit tað vera løgið, um ikki lættingsmenn krevja prógv fyrri, at figgjarligur stuðul til meistararnar er neyðugur. Lætingið hevur heilar tvær ferðir samtykt, at lærlingar skulu hava fulla prívíðbót. Men tað er ongantíð framt.

Hetta er hvat lærlingafelagið sigur. Men hvat er

Sverre Midjord, lættingsmaður: — Eg figgjarligt stóði undir at geva meistarunum stundning, er eisini figgjarligt stóði undir at rætta skeivleikan, sum varð gjørdur móti arbeidarafelagunum í mars 1980

so víðari hent?

Lættingslóg um prístalsviðgerð av arbeidarlønnum varð framleidd av Jákup Lindenskov 18. apríl 1975.

Í álitinum verður sagt, at hon umfarar lærlingalønir.

Seinri seta lættingslimirnir Heðin M. Klein, Jákup Mortensen, Hilmar Kass og Sverre Midjord uppskot til samtyktar:

»Álagt verður landsstýringin at virka fyrri at lærlingar koma undir somu skipan fyrri prístal, sum galdandi er fyrri prístalsviðgerð av arbeidarlønnum.«

Uppskotið varð samtykt við 18—0 atkvøðum.

Í dag fylgillur eitt uppskoytisuppskot frá formanninum í lógarnevndini, Karin Kjelbro, ið ber á sama bógv, sum tað, sum longu er samtykt.

Og meðan eg eri við prístalið tykist tað í hvussu er mær meira enn legið, bert fimm mánaðir aftaná at prístalið fyrri arbeidarlønir bleiv flutt aftur til 100.

Grundin vit fingur fyrri at gera hetta, var at búskapurin taldi ikki prístalshækkana. Sagt bleiv eisini, at arbeidarafelagini vóru orientarði og litlar og ongur viðmerkingar høvdu — út frá hesum stemmaði eg — men í útvarpinum sama kvøld segði formaður Føroya Arbeidarafelags nakað annað.

Og nú skulu vit uttan víðari gjalda til meistararnar.

Landið skal gjalda, men meistarafelagið skal valda.

Er tað veruliga so, at vit hava figgjarligar umstøður at gjalda meistarunum fyrri, at teir skulu hava lærlingar í læru?

Er figgjarligt stóði undir hesum í dag, er tað eisini til at rætta tann skeivleika sum bleiv gjørdur í móti arbeidarafelagunum í mars 1980.

Eg var við at gera hann, men formaðurin í lógarnevndini, Karin Kjelbro, stemmaði ikki fyrri tá. Hava vit ráð at keypa lærupláss, hava vit ráð at geva ta løn, sum arbeidsmenn og —kvinnur hava rætt til.

Er tað veruliga so galið á Føroya Lættingið, at tað viðvíkur meistarafelagnum og læknafelagnum, sum hava blokerað størvini, og harvið brotið landsins lógir, tá verður lopið á leistum?

Men tá viðvíkur arbeidarafelagnum, tá hava vit ikki ráð. Tá verður kappað á stokkinum! Hesa skipan góðkenni eg ikki og henni fari eg at berjast í móti — bæði í tingi og aðrastaðir við.

Grundarlagið undir uppskotinum hjá lógarnevndini í dag er tað sama, sum fyrri einum ári síðani bleiv skýrt hæggravent og óbrúkligt!

Sjálvandi skulu lærlingaviðurskiftini greiddast, men ikki upp á handan máttan. Ein gongd leið hevði verið, at stundningur varð latin foreldrum og lærlingum heldur enn tað almenna nú letur stundning til handverksmeistararnar.

Við hesi lættingsamtykt hevur Føroya lætting 3. september 1980 opnað hurðina til stundningar til allar meistarar — uttan tryggleika fyrri nakrari veruligari lærlingalæru.

Eilíf Samuelsen, umboð fyrri sambandsflokkin, mælti til at lærlingalærarnar bleiv lögð undir skúlaumsitingina, sum frammanundan er yvirbyrjað orsakað av blokering av størvum. Blokadan er frá Føroya Lærarafelag, sum Eilíf sjálvur er formaður fyrri, so viljin at loysa lærlingalærna er sjónskur.

Sverre Midjord

SMS og Postverk Føroya

Lesarabræv í Sosialinum og í 14. September um risafyrirtekuna SMS gjørdi, at eg fekk mót til eisini at siga mína hugsan.

Í brævinum í Sosialinum verður tikið nakað sol-eiðis til, at SMS fer kanska at forkoma fólksins handli, FK. Um hetta verður so ella ei, verða vit, sum eru limir í FK, at avgera. Fara vit at brúka pening okkara í krumbúð,

har vit einki hava at siga, har bert ein maður ræður yvir øllum, har vinningurin verður býttur í millum nøkur fá, har alt verður gjørt fyrri at lumpa og lirka peningin frá brúkarunum (bingo — burturlutning — spardagur — konsertir — o.s.fr.), ja, so eru vit við til at forkoma FK. Eg ivist to í, at so verður, tí tað verða alt fleiri og fleiri, ið duga at siggja,

hvønn stóra tyding tað hevur at vera limur í hesum felagsskapi og tí bert keypa í síni egnu krumbúð. Tað, ið harmar meg mest, er, at tað almenna er farið upp í spælið at lirka fólki inn í SMS at brúka pening sín.

At lesa í bløðunum, at Postverk Føroya skuldi lata upp avgreiðslu og girodeild í SMS, var sum

at fáa ein vátan vott frammaná. Hvør er orsøkin til hetta, er tað biligari at leiga seg inn har enn at byggja? Eg spyrji bara! Eg gangi út frá, at tað almenna skal góðkenna slíkt leigumál, og hvør er so tað almenna, jú javnaðarflokkurin, tjóðveldisflokkurin og fólkaflokkurin í øg trúgv ikki, at teir vilja forkoma privatu

Framhald á síðu 11